हरिनास गाउँपालिका न्यायिक समितिको
आ.व. २०८०।०८१ को प्रतिवेदन

हरिनास गाउँपालिका
न्यायिक समिति
चित्रेभन्ज्याङ्, स्याङजा

स्थानीय सरकार
हरिनास गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चित्रेभञ्ज्याङ, स्याङ्जा
२०७३

न्यायिक समितिको आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

१ पृष्ठभूमिः

मानव सभ्यता एवं मानव समाजको विकासक्रमसँगै विवादको सृजना भएको पाइन्छ । ती विवादहरु कुनै न कुनै प्रकारबाट समाधान पनि भई आएका छन् । विवाद विनाको समाज गतिशील हुदैंन । विवादको प्रकृति समाज विकास उन्मुख र रचनात्मक हुनुपर्दछ । जुन विवाद समयमा नै गर्न सकिएन भने त्यसले बिनासकारी द्वन्द्व निम्ताउन सक्दछ । विश्व इतिहासमा सबै देश एवं समुदायहरुमा धर्म संस्कृति जातजातिहरुले प्राचीनकाल देखि कुनै न कुनै रुपबाट समुदायको संलग्नता र मेलमिलापको प्रयोगबाट विवाद समाधान गरेको पाइन्छ । विवाद बिनाको समाज न पहिले थियो न आज छ न भोलि नै हुनेछ । त्यसैले समाजमा शान्ति सुव्यवस्था कायम गरी पारस्परिक सद्भाव कायम राख्न समाजमा उठेका विवाद समाजमा नै समाधान गरिनु पर्छ भन्ने सोच विश्व समुदायमा नौलो होइन ।

नेपाल बहुसाँस्कृतिक, वहुभाषिक र वहुजातीय समाज हो । समाजमा बसेपछि सबै मानिसहरुको धर्म, भाषा, संस्कृति, विचार दृष्टिकोण एकै हुन सक्तैन र वहुधर्म, वहुभाषा, वहुसंस्कृति, बहुविचार, वहुदृष्टिकोणले अनेक व्यवहार हुन्छन् । त्यसैले घर, परिवार र समाजमा उत्पन्न हुने विभिन्न प्रकृतिका विवादहरुलाई समाजमा नै वसेर समाधान गर्नु उत्तम उपाय हो । नेपालको प्राचीनकाल देखि नै घर परिवारभित्र र विभिन्न जाति, भाषा, धर्म तथा भेगका मानिसहरुको बीच विवाद भएमा समाजमा लब्धप्रतिष्ठत व्यक्तित्वहरु, पञ्चभलाद्मीहरुले समाजमा नै बसेर विवाद समाधान गर्दै आइरहेका छन् । जुन विवाद समाजमा बसेर समाजकै मानिस बीच छलफल गरेर समाधान गरिदैन, त्यो विवादले उग्ररुप लिएर समाज र राष्ट्रमा अशान्ति फैलाइरहेको पाइन्छ । समाजमा सदैव शान्ति कायम गर्ने हो भने परिवार भित्रको र समाजको विवाद घर, परिवारभित्र र समाजमा नै वसेर तत्काल समयमा विवादका पक्षहरुलाई सहभागी गराएर, मेलमिलाप प्रक्रियाद्वारा छलफल गराएर विवाद सदाको लागि समाधान गर्यो भने समाजमा नै सधैं शान्ति कायम गर्न सकिन्छ र समाजको विकास गर्न सकिन्छ ।

न्यायिक समितिद्वारा यस आ.व. २०८०।०८१ मा भए गरेको कार्य प्रगति तथा सम्पन्न भएका गतिविधिहरु सम्पन्न गरिएका कार्यक्रमहरु विवाद दर्ता तथा समाधानको अवस्था उपलब्धि तथा

चुनौती लगायतका कुराहरुलाई समेटेर स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा बमोजिम यो प्रतिवेदन यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार हरिनास गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय बिरुवा, स्याङ्जा २०७३

नेपालको वर्तमान संविधानको धारा २१७ मा कानुन बमोजिम आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विवाद निरुपण गर्ने प्रत्येक गाउँपालिकामा उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा र प्रत्येक नगरपालिकामा उपप्रमुखको संयोजकत्वमा तीन सदस्यीय एक न्यायिक समिति रहनेछ भन्ने व्यवस्था छ । त्यसैगरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ को १ र २ मा न्यायिक समितिको विवाद निरुपणका लागि न्याय सम्पादन प्रक्रिया सम्बन्धमा उल्लेख छ । यसरी माथि उल्लेखित नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले तोकिए बमोजिम यस हरिनास गाउँपालिकाको तत्कालिन निर्वाचन पश्चात उपाध्यक्ष श्री इन्द्र कुमारी थापा रानाको संयोजकत्वमा श्री ओम प्रकाश सिग्देल र श्री धन माया राना सदस्य रहेको तीन सदस्यीय न्यायिक समितिको गठन भएको छ ।यस गाउँपालिकामा न्यायिक समिति गठन भए देखि नै कानूनले तोकेको अधिकार क्षेत्र र प्रक्रिया भित्र रहेर न्यायिक समितिले विभिन्न विषयमा न्याय निरुपण गर्दै आइरहेको छ ।

२. न्यायिक समितिको आवश्यकताः

संघीय शासन पद्धति अनुसार स्थानीय तहलाई कार्यकारिणी, व्यवस्थापकीय र न्यायिक अधिकारले सम्पन्न गराउने क्रममा स्थानीय तहमा उत्पन्न देवानी प्रकृतिका सामान्य विवादहरुलाई स्थानीय स्तरमा नै समाधान गर्न वा मिलाउन आवश्यक भएकोले न्यायिक समिति सम्बन्धी व्यवस्थाको राज्यले आवश्यक ठानेको हो ।

३. न्यायिक समितिको गठनको प्रमुख उद्धेश्यः

स्थानीय स्तरमा उत्पन्न देवानी प्रकृतिको सामान्य विवादहरु स्थानीय स्तरमा नै समाधान गरी विवादित दुवै पक्षलाई बढी आत्म सन्तुष्टि दिलाई निजहरुको कानूनी उपचारमा अनावश्यक खर्च कम गराउनु, समयको बचत गराउनु, अनावश्यक दुख झन्झटलाई हटाई समाजमा स्वच्छ र सुमधुर सामाजिक सम्बन्ध कायम राख्नु हो ।

स्थानीय सरकार
हरिनास गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चित्रेभञ्ज्याङ्ग, स्याङ्जा
२०७३

४. हरिनास गाउँपालिकामा हाल न्यायिक समितिः

१. श्री इन्द्र कुमारी थापा राना – संयोजक

२. श्री ओम प्रकाश सिग्देल – सदस्य

३. श्री धन माया राना – सदस्य

५. न्यायिक समिति र वडामा रहेका मेलमिलापकर्ताहरुको व्यवस्थाः

वडामा रहेका न्यायिक समितिले क्षेत्र भित्रको विवादको मेलमिलाप गराउन वा त्यस्तो विवाद समाधान गर्न प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्रको गठन गर्न सक्नेछ ।(स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४९ को उपदफ१०) प्रत्येक वडामा रहेका मेलमिलापकर्ताहरु गाउँपालिकामा न्यायिक समितिमा सूचीकृत हुनुपर्दछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४९ को उपदफा ३) सूचीकृत हुने व्यवस्था छ । ती मेलमिलापकर्ताहरुको सूची वडामा प्रकाशित गर्नु पर्दछ ।त्यसरी सूचीकृत मध्ये जुन मेलमिलापकर्ताले विवाद हेर्नको लागि विवादित पक्षले रोज्छ सोही मेलमिलापकर्ताले उक्त विवाद हेरिदिनु पर्दछ, तर मेलमिलापकर्ता विवादका पक्षको नाता भित्रको हुनुहुदैन । त्यस्तो विवाद हेर्न सोही वडामा मेलमिलापकर्ता नभएको खण्डमा न्यायिक समितिले नजिकको वडाको मेलमिलापहरुले प्राप्त भएको न्यायिक समितिले नजिकको वडाको मेलमिलापकर्ताहरुलाई तोक्न सक्दछ । मेलमिलापकर्ताहरुले प्राप्त भएको विवाद कि त मेलमिलाप गराउने वा मेलकिलाप गराउन नसकेमा सोही व्यहोरा खुलाई दर्ता किताबमा लागत कट्टा गरी गाउँपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्दछ ।

६. न्यायिक समितिले विवादका पक्षहरुबीच मेलमिलाप गराउन वा न्याय सम्पादन गर्ने क्रममा प्रयोग गर्न सक्ने सबै भन्दा ठूलो अधिकारः

न्यायिक समिति समक्ष निवेदन दर्ता गरी आवश्यक प्रक्रिया अघि बढी रहँदा यदि कुनै पक्षको घर जग्गा जस्ता अचल सम्पति वा बैंक वा अन्य कुनै वित्तीय संस्थामा रहेको खाता रोक्का गर्न आवश्यक छ भन्ने कुरा न्यायिक समितिलाई मनासिव लागेमा सम्वन्धित व्यक्तिको जुनसुकै किसिमको चल अचल सम्पति रोक्का गर्न समितिको निर्णय सहित सम्बन्धित निकायलाई लिखित पत्राचार गर्न सक्नेछ । यसरी रोक्काको लागि पत्राचार भए पछि सम्बन्धित निकायले त्यस्तो चल अचल सम्पत्ति फुकुवाको लागि पुनः न्यायिक समितिबाट पत्र प्राप्त नभए सो कामको लागि रोक्का गरी राख्नु पर्दछ । न्यायिक

समितिले यो अधिकारको प्रयोगबाट कुनै पनि व्यक्तिले प्रचलित कानून बमोजिम पाउनु सेवा सुविधा हक वा अधिकारको सुनिश्चतता गर्न सक्दछ ।

३. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहको न्यायिक अधिकारहरुः

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ का व्यवस्थालाई केलाउँदा न्यायिक समितिलाई २ प्रकारले न्याय निरुपण गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ ।

१ विवाद निरुपण गर्ने अधिकार प्रयोग गरी निरुपण गर्ने

२ मेलमिलापको माध्यमबाट मात्रै विवादको निरुपण गर्ने

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ८ मा न्यायिक कार्य सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । दफा ४६ र ४७ मा न्यायिक समितिको व्यवस्था र अधिकार क्षेत्र तोकिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ अनुसार न्यायिक समितिलाई देहायका विवादको निरुपण गर्ने अधिकार हुनेछ ।

१. आलीधुर, बाँध, पैनी कूलो वा पानीघाटको बाँडफाँड तथा उपयोग,
२. अर्काको बाली नोक्सानी गरेको,
३. चरण, घाँस, दाउरा,
४. ज्याला मजदुरी नदिएको,
५. घरपालुवा पशुपंक्षी हराएको वा पाएको,
६. ज्येष्ठ नागरिकको पालनपोषण वा हेरचाह नगरेको,
७. नाबालक छोराछोरी वा पतिपत्नीलाई इज्जत आमद अनुसार खान वा शिक्षा दिक्षा नदिएको,
८. बार्षिक पच्चीस लाख रुपैयाँ सम्मको बिगो भएको घर बहाल र घर बहाल सुविधा,
९. अन्य व्यक्तिको घर, जग्गा वा सम्पतिलाई असर पर्ने गरी रुख बिरुवा लगाएको,
१०. आफ्नो घर वा बलेसीबाट अर्काको घर जग्गा वा सार्वजनिक बाटोमा पानी झारेको,
११. सँधियारको जग्गा तर्फ झ्याल राखी घर बनाउनु पर्दा कानून बमोजिम छोड्नु पर्ने परिणामको जग्गा नछोडि बनाएको,

१२. कसैको हक वा स्वामित्वमा भए पनि परापूर्व देखि सार्वजनिक रुपमा प्रयोग हुदै आएको बाटो वस्तुभाउ निकाल्ने निकास, वस्तुभाउ चराउने चौर, कुलो, नहर, पोखरी, पाटी, पौवा, अन्त्येष्टि स्थल वा अन्य कुनै सार्वजनिक स्थलको उपयोग गर्न नदिएको बाधा पुर्याएको,

१३. सङ्घीय वा प्रदेश कानूनले स्थानीय तहबाट निरुपण हुने भनी तोकेको अन्य विवाद ।

८. न्यायिक समितिलाई देहायका विवादहरुमा मेलमिलापको माध्यमबाट मात्र विवादको निरुपण गर्ने अधिकार हुनेछः

क. सरकारी, सार्वजनिक वा सामुदायिक वा सामुदायिक बाहेक एकको हकको जग्गा अर्कोले चापी, मिची वा घुसाई खाएको,

ख. सरकारी, सार्वजनिक वा सामुदायिक बाहेक आफ्नो हक नपुग्ने अरुको जग्गामा घर वा कुनै संरचना बनाएको,

ग. पति– पत्नी बीचको सम्वन्ध विच्छेद,

घ. अङ्गभङ्ग बाहेकको बढीमा एक वर्षसम्म कैद हुन सक्ने कुटपिट,

ङ. गाली वेइज्जती,

च. लुटपीट,

छ. पशुपंक्षी छाडा छाडेको वा पशुपंक्षी राख्दा वा पाल्दा लापरवाही गरी अरुलाई असर पारेको,

ज. अरुको आवासमा अनाधिकृत प्रवेश गरेको,

झ. अर्काको हक भोगमा रहेको जग्गा आवाद वा भोग चलन गरेको,

ञ. ध्वनी प्रदुषण गरी वा फोहोरमैला फ्याँकी छिमेकीलाई असर गरेको,

ट. प्रचलित कानून बमोजिम मेलमिलाप हुन सक्ने व्यक्ति भई दायर हुने अन्य देवानी र एक वर्ष सम्म कैद हुन सक्ने फौजदारी विवाद ।

९. अधिकार प्रयोगको क्षेत्र

क. न्यायिक समितिको संयोजक र अर्को एक जना सदस्यको उपस्थिति भएमा विवादको कारवाही गर्न सकिनेछ ।

ख. न्यायिक समितिको संयोजक बाहेक अरु दुई जना सदस्यको उपस्थिति भएमा विवादको किनारा गर्न बाहेक अरु कारबाही गर्न सकिनेछ ।

ग. कुनै कारणले संयोजकको पद रिक्त भएमा न्यायिक समितिमा रहेका दुई जना सदस्यको सर्वसम्मतिमा विवादको कारबाही र किनारा गर्न सक्नेछ ।

घ. न्यायिक समितिको संयोजक वा कुनै सदस्यको निजी सरोकार वा स्वार्थ गाँसिएको वा त्यस्तो संयोजक वा सदस्यको नाता भित्रका व्यक्ति विवादको पक्ष भएमा निजबाट सो विवादको कारबाही र किनारा हुन सक्ने छैन ।

ङ. संयोजक वा सदस्यले हेर्न नमिल्ने विवादको हकमा त्यस्तो विवादको कारबाही र किनारा गर्न नमिल्ने भएमा सम्बन्धित सभाले तीन जना सदस्यलाई सो विवादको मात्र कारबाही र किनारा गर्ने गरी तोक्नु पर्नेछ ।

च. विवादको कारबाही र किनारा गर्दा तीन जना सदस्यमध्यको ज्येष्ठ सदस्यले न्यायिक समितिको संयोजक भई काम गर्नेछ ।

१०. न्याय सम्पादनको प्रक्रिया

१. न्यायिक समितिले आफू समक्ष पेश भएको विवादको निवेदन दर्ता गरी दर्ताको निस्सा सम्बन्धित पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्छ ।

२. न्यायिक समितिले आफू समक्ष पेश भएको विवादको निवेदनको कारबाही किनारा गर्दा सम्भव भए सम्म मेलमिलाप गर्न प्रोत्साहन गरी दुवै पक्षको सहमतिमा मिलापत्र गराउनु पर्नेछ ।पक्षहरुवीच मिलापत्र हुन नसकेमा न्यायिक समितिले कानून वमोजिम विवादको कारबाही र किनारा गर्नुपर्नेछ ।

३. मिलापत्र गराउँदा न्यायिक समितिले आफूले सूचीकृत गरेको मेलमिलापकर्ताबाट गराउनु पर्नेछ ।

४. विवादमा प्रतिवादी उपस्थित भएको मितिले तीन महिना भित्र मेलमिलापको माध्यमबाट टुङ्ग्याउनुपर्नेछ । सो अवधिभित्र मेलमिलाप हुन नसकेमा सोही व्यहोरा विवाद र सोसँग सम्वन्धित मिसिल कागज र प्रमाण समेत सम्बन्धित अदालतमा पठाइदिनु पर्नेछ ।

५. न्यायिक समितिले आफू समक्ष परेको विवादमा बादीले प्रतिवादीको नाममा कुनै बैंक कम्पनी वित्तीय संस्था वा अन्य कुनै निकायमा रहेको खाता निक्षप वा प्रतिववादीले पाउने कुनै रकम

स्थानीय सरकार
गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
स्याङ्जा
२०७३

यथास्थितिमा राखी कसैलाई भुक्तानी नगर्न नगराउन वा प्रतिवादीको हक भोकको कुनै [illegible] सम्पति कसैलाई कुनै पनि व्यहोराले हक हस्तान्तरण गर्नबाट रोक्का गर्नका लागि निवेदन दिएकोमा न्यायिक समितिले प्रारम्भिक जाँचबुझबाट सो बमोजिम गर्न उपयुक्त देखेमा अवधि तोकि रोक्काको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ र त्यसरी लेखी पठाउकोमा सो बमोजिम रोक्का गरी त्यसको जानकारी न्यायिक समितिलाई दिनु पर्नेछ ।

६. रोक्का भएकोमा प्रतिवादीले त्यस्ता रोक्का फुकुवा गर्नको लागि न्यायिक समिति समक्ष निवेदा दिएमा सो समितिले त्यस्तो निवेदन बमोजिम रोक्का फुकुवा गर्न मनासिव देखेमा रोक्का फुकुवाको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ र त्यसरी लेखी पठाएकोमा सो बमोजिम रोक्का फुकुवा गरी त्यसको जानकारी न्यायिक समितिलाई दिनु पर्नेछ ।

७. न्यायिक समितिले अधिकारक्षेत्र प्रयोग गर्दा पतिपत्नी बीचको वा ज्येष्ठ नागरिक संरक्षण सम्बन्धी विवादमा पीडित निजको नाबालक सन्तान वा निजसँग आश्रित अन्य कुनै व्यक्तिको हितको लागि सम्वन्धित पक्षलाई देहायको अन्तरिम संरक्षणात्मक आदेश समेत दिनसक्नेछ ।

- पीडितलाई निज बसी आएको घरमा बसोबास गर्न खान लाउन दिन कुटपीट नगर्न तथा शिष्ट र सभ्य व्यवहार गर्न
- पीडितलाई शारीरिक वा मानसिक चोट पुगेको भएमा उपचार गराउन
- पीडितलाई अलग रुपमा बसोबासको प्रवन्ध गर्नु पर्ने देखिएमा सोको व्यवसथा गर्न
- पीडितलाई गालीगलौच गर्ने धम्की दिने वा असभ्य व्यवहार गर्ने कार्य नगर्न नगराउन
- पीडितको हित र सुरक्षाको लागि अन्य आवश्यक र उपयुक्त कुरा गर्न वा गराउन
- कुनै विवाद सम्बन्धमा न्यायिक समितिमा कुनै निवेदन परेकामा प्रचलित कानूनमा मुद्दा हेर्ने निकाय समक्ष प्रतिवादी उपस्थित हुनुपर्ने म्याद किटिएको भए सोही म्यादभित्र र म्याद किटिएको नभए बाटाका म्याद बाहेक पन्ध्र दिनभित्र प्रतिवादी आफै वा आफ्नो वारेस मार्फत लिखित व्यहोरा न्यायिक समिति समक्ष उपस्थित हुनुपर्नेछ ।
- विवादमा न्यायिक समितिले मेलमिलाप गराउने प्रयोजनको लागि प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र गठन गर्न सक्नेछ
- न्यायिक समितिले विवादको निवेदनमा कारबाही र किनारा गर्दा निवेदनको दर्ता त्यस्तो विवादको आवश्यक जाँचबुझ तथा कारबाही म्याद तामेली पक्षहरु उपस्थित गराउने तथा

स्थानीय सरकार
हरिनास गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
स्याङ्जा
२०७३

मिलापत्र गराउने प्रक्रिया विवादको किनारा गर्नु पर्ने अवधि लगत कट्टा गर्ने लगायतका विवादको निरुपण सम्वन्धी अन्य कार्यविधि स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ

- लिखित समितिबबाट विवादको अन्तिम निर्णय भएको मितिले पैतीस ३५ दिनभित्र सम्बन्धित पक्षलाई सो निर्णयको प्रमाणित उपलब्ध गराउनु पर्नेछ
- न्यायिक समितिबाट भएको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने पक्षले निर्णयको जानकारी पाएको मितिले पैतीस ३५ दिनभित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ
- गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले न्यायिक समितिवाट मिलापत्र वा निर्णय भएका विवाद सम्बन्धित लिखित मिलापत्र वा निर्णयको अभिलेख व्यवस्थित र सुरक्षित रुपमा राख्नु पर्नेछ
- न्यायिक समितिले आफूले गरेको कामको वार्षिक विवरण अध्यक्ष वा प्रमुख मार्फत सभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

११ . न्यायिक समितिबाट हुने विवाद समाधान प्रक्रियाको सामान्य चरणहरु

१. निवेदन

२. दरपीट

३. निवेदन दर्ता गरी निस्सा दिने

४. आवश्यकता अनुसार अन्तरिम संरक्षणात्मक वा रोक्का आदेश गर्नुपर्ने

५. म्याद तामेली

६. प्रतिउत्तर पेश गर्ने

७. मेलमिलाप प्रयास

८. मेलमिलाप हुने भएमा मेलमिलापकर्ता समक्ष पठाउने र तीन महिना भित्र मेलमिलाप गराउने

९. मेलमिलाप भए पछि न्यायिक समितिबाट मिलापत्र प्रमाणित गरी एक एक प्रति दुवै पक्षलाई दिई अभिलेख राख्ने

१०. मेलमिलाप नभएमा ऐनको दफा ४७ २ को विवाद भएमा अदालत पठाउने

११. मेलमिलाप नभएको विवाद दफा ४७ १ अन्तर्गतको विवाद भएमा न्यायिक समितिबबाट विवादको निरुपण गर्ने

१२. विवादको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा सोको जानकारी पाएको ३५ दिन भित्र पुनरावेदन दिने जिल्ला अदालतमा

१३. पुनरावेदन नपरेमा निर्णय कार्यान्वयन गर्ने र अभिलेख तयारी गर्ने ।

स्थानीय सरकार हरिनास गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय चित्रेभञ्ज्याङ्, स्याङ्जा २०७३

१२. हरिनास गाउँपालिका न्यायिक समितिबाट विवादको निरुपण निम्न अनुसार रहेको छः

जम्मा दर्ताः १२

सहमति भएकोः ३

सहमति हुन नसकेकोः ४

वडामा छलफल गरी सहमति भएकोः २

छलफल हुन बाकीः ३

१३. न्यायिक समितिका चुनौती र समस्याः

- पक्षहरुलाई उपस्थित गराउने प्रक्रिया र माध्यममा समस्या
- मेलमिलापकर्ताहरुमा कानूनी ज्ञानको कमी
- मेलमिलापकर्ताहरुलाई पुनर्ताजगी तालिमको अभाव
- मेलमिलाप केन्द्रहरु व्यवस्थित गर्न नसकिएको
- दुबै पक्ष सहमत नभएमा मेलमिलापमा जान नसकिने
- मेलमिलापबाट सधैं समाधानमा पुग्न नसकिने ।

१४. समस्या समाधानका लागि आवश्यक सुझावहरुः

- मेलमिलापको वारेमा ग्रामीण भेगहरुमा समेत चेतना बृद्धि गर्नु पर्ने,
- मेलमिलापको सहमति कार्यान्वयन गर्ने छुट्टै संयन्त्रको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने,
- वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने,
- मेलमिलाप केन्द्र सञ्चालनको लागि सूचीकृत मेलमिलापकर्ताहरुलाई आवश्यक तालिम प्रदान गरी ।

- न्यायमा सहज पहुँच र विवादको दिगो समाधानका लागि न्यायिक समिति एउटा उत्तम विकल्प हो । यस्तो नविनतम पद्धतिलाई प्रभावकारिताका साथ देशव्यापी रुपले अगाडि

स्थानीय सरकार
हरिनास गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चित्रेभञ्ज्याङ, स्याङ्जा

वढाउनु राज्यको दायित्व हो । यसका लागि व्यापक प्रचार प्रसार र न्यायिक समितिका पदाधिकारी र मेलमिलापकर्ताको दक्षता अभिवृद्धि जस्ता कुराहरुमा राज्यले ध्यन दिनु पर्दछ । विभिन्न स्वरुपमा छरिएर रहेका स्थानीय न्यायिक समितिबाट मेलमिलाप सम्बन्धी प्रचलनलाई समेत न्यायको लागि पारी सञ्चालनमा ल्याउन र न्यायिक समिति र मेलमिलापका सन्दर्भमा देखिएका चुनौतीहरुलाई सम्वोधन गर्न आवश्यक छ ।

इन्द्र कुमारी थापा राना
संयोजक
हरिनास गाउँपालिका
न्यायिक समिति